

Päätöksen suluissa olevat ja katkoviivoilla merkityt kohdat sisältävät viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 25 kohdan perusteella salassa pidettäviä tietoja, minkä vuoksi teksti on poistettu kyseisistä kohdista.

ASIA

Oikeudenkäynnin julkisuus

KANTELU

Kantelija arvostelee oikeuskanslerille 3.4.2012 osoittamassaan kantelussa Helsingin kärjäoikeuden kärjätuomari A:n menettelyä lähestymiskieltoa koskevan asian käsittelyssä. Kantelijan mukaan hänelle ei ollut varattu riittävästi aikaa perehtyä vastapuolen laatimaan vastineeseen ja A oli myös laiminlyönyt määrätät oikeudenkäyntiasiakirjat salassa pidettäviksi. Kantelija on lisäksi pyytänyt, että asia käsiteltäisiin uudelleen kärjäoikeudessa.

SELVITYS

Helsingin kärjäoikeuden laamannilta B:ltä on pyydetty asiassa selvitys ja lausunto, joista kantelija on antanut vastineen. B:n toimittama aineisto on sisältänyt kärjätuomari A:n kirjallisen selvityksen.

Oikeuskanslerinvirastoon on lisäksi lainattu kärjäoikeudesta asiakirjavihko.

RATKAISU

Kantelu ja kärjätuomari A:n kirjallinen selvitys

Kantelijan mukaan hän sai tiedoksi vastapuolen asiassa laatiman kirjallisen vastineen vasta lähestymiskieltoasian tuomioistuinkäsittelyssä eikä hänellä siten ollut riittävästi aikaa perehtyä siinä esitettyihin virheellisiin väitteisiin.

Kantelussa katsottiin lisäksi, että oikeudenkäyntiasiakirjat olisi tullut kokonaisuudessaan julistaa viran puolesta salaiseksi, koska ne, tuomio mukaan lukien sisälsivät kantelijaa koskevia arkaluonteisia terveystietoja sekä salassa pidettäviä tietoja kantelijan yksityiselämästä. Kantelijan mukaan tuomioon ei olisi tullut kirjata häntä koskevia arkaluonteisia terveystietoja lainkaan. Lisäksi kantelija on pyytänyt, että asia käsiteltäisiin kärjäoikeudessa uudelleen.

Käräjätuomari A on selvityksessään katsonut, että asia on käsitelty pääkäsittelyssä suullisesti oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain edellyttämällä tavalla. Puheenjohtajana hän oli selostanut osapuolten toimittaman aineiston pohjalta laatimansa yhteenvedon, johon osapuolet tekivät tarkennuksia ja selvennyksiä. Osapuolet olivat A:n mukaan lausuneet toistensa esityksistä puolin ja toisin. A on selvityksessään kertonut, että kantelijan vastapuolen käräjäoikeuden pyytämättä käräjäoikeudelle toimittama vastine oli saapunut oikeuteen torstaina 5.1.2012 seuraavan päivän ollessa pyhäpäivä. Vastinetta ei ollut mahdollisuus toimittaa kantelijalle ennen maanantaina 9.1. pidettäväksi sovittua pääkäsittelyä.

Käräjätuomari A on antamassaan selvityksessä lisäksi todennut, että kantelijan oikeudelle toimittamassa aineistossa on ollut yksi kantelijaa ja osin vastapuolta koskenut lääkärinlausunto. Koska lääkärinlausunto oli sisältänyt arkaluonteisia tietoja henkilön yksityiselämään ja terveydentilaan liittyvistä seikoista, asiakirja oli ollut oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (YTJulkL) 9 §:n mukaisesti salassa pidettävä oikeudenkäyntiasiakirja ja kyseinen asiakirja oli myös merkitty salassa pidettäväksi. Asian käsittelyssä ei ollut esitetty pyyntöä oikeudenkäyntiasiakirjojen salaamiseksi eikä A ollut katsonut käsillä olleen YTJulkL:n 10 §:ssä tarkoitettua erityistä syytä oikeudenkäyntiasiakirjojen salaamiseksi. A on perustellut näkemystään sillä, että kantelija oli nimenomaisesti pyytänyt, että tuomion perusteisiin kirjataan hänen käräjäoikeudelle toimittamistaan asiakirjoista ilmenneitä kantelijan terveydentilaan liittyviä henkilökohtaisia tietoja ja sillä, että ratkaisun julkisuus on pääsääntö.

Vastineeseen perehtyminen

Oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain mukaan rikosasian pääkäsittely on suullinen eikä asianosainen saa lukea eikä antaa tuomioistuimelle kirjallista lausumaa taikka muutoinkaan esittää asiaansa kirjallisesti. Asiassa ei järjestetty valmisteluistuntoa. Käräjätuomari A on selvityksessään todennut, että asia käsiteltiin pääkäsittelyssä lain edellyttämällä tavalla suullisesti ja että käsittelyn aikana osapuolet saivat esittää asiansa ja lausua toistensa esityksistä. Oikeuskanslerinvirastoon hankitut pääkäsittelyn pöytäkirja ja tuomio tukevat A:n selvityksestä ilmevä. Pöytäkirjassa ei ole merkintää, että osapuolet olisivat pyytäneet asian lykkäystä tai muutoinkaan kokeneet käsittelyn kulkua ongelmalliseksi. Riippumatta siitä, mitä kirjallista aineistoa asianosaiset käräjäoikeudelle oma-aloitteisesti mahdollisesti päättävät toimittaa, asian käsittelyn tulee olla rikosasian pääkäsittelyssä lain mukaan lähtökohtaisesti suullista, välitöntä ja keskitettyä.

Edellä mainittu huomioon ottaen kantelijan vastineeseen perehtymistä koskevat väitteet eivät anna minulle aihetta puuttua asiaan.

Oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuus

Oikeudenkäyntiasiakirjat

Oikeudenkäyntiasiakirja on YTJulkL:n 7 §:n mukaan julkinen, jollei se ole saman lain 9 §:n mukaan salassa pidettävä tai jollei tuomioistuin 10 §:n nojalla määrää sitä salassa pidettäväksi.

Mainitun lain 9 §:n 2-kohdan mukaan oikeudenkäyntiasiakirja on pidettävä salassa muun ohella siltä osin kuin se sisältää arkaluonteisia tietoja henkilön yksityiselämään, terveydentilaan, vammaisuuteen tai sosiaalihuoltoon liittyvistä seikoista.

Toisaalta saman pykälän 3 momentin mukaan edellä tarkoitetut tiedot eivät kuitenkaan rikosasiassa ole salassa pidettäviä siltä osin kuin ne liittyvät olennaisesti syytteesä tarkoitettuun tekoon tai sen rikosoikeudelliseen arviointiin, jollei tuomioistuin 10 §:n nojalla määrää niitä salassa pidettäviksi.

Lähestymiskiellosta annetun lain 6 §:n mukaan asian käsittelystä on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa säädetään.

Lain 10 §:n mukaan tuomioistuin voi lisäksi asianosaisen pyynnöstä tai erityisestä syystä muutoinkin päättää, että oikeudenkäyntiasiakirja on pidettävä tarpeellisin osin salassa, jos siihen sisältyy muussa laissa salassa pidettäviksi säädettyjä tietoja, joiden julkiseksi tuleminen todennäköisesti aiheuttaisi merkittävää haittaa tai vahinkoa niille eduille, joiden suojaamiseksi salasapitovelvollisuus on säädetty.

Kyseisessä tapauksessa, kärjätuomari A:n antaman selvityksen mukaan, kantelijaa koskenut, arkaluontoisia terveystietoja sisältänyt lääkärinlausunto oli edellä mainitun lainkohdan perusteella salassa pidettävä ja se oli sellaiseksi myös merkitty.

Kantelija on katsonut, että kaikki oikeudenkäyntiasiakirjat olisi pitänyt määrätä salassa pidettäväksi, koska ne sisälsivät arkaluonteisten terveystietojen lisäksi tietoja kantelijan yksityiselämästä.

Oikeudenkäyntiasiakirja on YTJulkL:n 7 §:n mukaan julkinen ja salassa pidettäviä ovat ainoastaan kyseisen lain 9 §:stä ilmenevät oikeudenkäyntiasiakirjat mainituin rikosasioita koskevin varauksin. Edellä mainitut lainkohdat jättävät riippumattomalle kärjätuomarille laajalti harkintavaltaa oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuuden suhteen. Tarkastelen harkintavallan ja laillisuusvalvonnan keskinäistä suhdetta vielä jäljempänä kohdassa ”Tuomarin harkintavalta ja yksityiselämän suojaan liittyviä näkökohtia”.

Perustuslakivaliokunta on todennut julkisuusintressin olevan oikeudenkäynnissä korostetun vahva ja vielä vahvempi kuin viranomaistoiminnassa yleensä (PeVL 43/1998 s. 7 ja PeVL 31/2005 s. 4). Myös käytännössä oikeudenkäyntien julkisuuden tason on oltava lähtökohtaisesti laajempi kuin hallinnossa. Esimerkiksi pelkästään se seikka, että tietty asiakirja on lain mukaan hallintoviranomaisen hallussa olevana säädetty salassa pidettäväksi, ei yleensä tarkoita automaattisesti sitä, että sama asiakirja olisi salassa pidettävä myös oikeudenkäyntiasiakirjana. Toisaalta, jos asiakirja on hallinnossa julkinen, se on lähtökohtaisesti julkinen myös oikeudenkäyntiasiakirjana. YTJulkL:n esitöiden (HE 13/2006) mukaan arkaluonteisen tiedon suojan toteutumisessa merkitystä tulee antaa henkilön omalle käsitykselle vain rajoitusti. Arkaluonteisina on toisaalta nähty esimerkiksi henkilön psyykkistä terveyttä koskevat tiedot.

Myös Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on ratkaisukäytännössään katsonut, että henkilön henkisestä terveydentilasta ja hoidosta kertovat tiedot ovat salassa pidettäviä ja niiden paljastaminen viranomaisen toimesta siten, että laajennetaan henkilöpiiriä, joka tietää nuo tiedot, loukkaa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklassa turvattua yksityiselämän suojaa (k.s. esim. Panteleyenko v. Ukraina, 29.6.2006).

Lähestymiskieltoasioissa joudutaan usein väistämättä käsittelemään toisilleen läheisten ihmisten henkilökohtaisia asioita kuten häirinnäksi koettuja yksityisiä kirjallisia ja suullisia viestejä. Mikäli tämänkaltaiset oikeudenkäyntiasiakirjat lähtökohtaisesti salattaisiin, johtaisi se käytännössä siihen, että lähestymiskieltoasioissa oikeudenkäyntiasiakirjat olisivat pääsääntöisesti sa-

lassa pidettäviä. Tämä olisi mielestäni ongelmallista muun muassa oikeudenkäynnin julkisuusperiaatteen kannalta.

Kantelijan tapauksessa kärjäoikeudesta hankittu asiakirjavihko sisältää mainitun lääkärinlausunnon lisäksi kuitenkin oikeudenkäyntiasiakirjoja, joista ilmenee samoja arkaluonteisia terveydentilaa koskevia tietoja kuin A:nkin mukaan kiistatta salassa pidettävästä lääkärinlausunnosta. Näitä asiakirjoja ei kuitenkaan ole A:n selvityksen ja asiakirjavihosta ilmenevän perusteella määrätty tai merkitty salassa pidettäviksi. Asian käsittelyn pöytäkirjasta ei ilmene, että salassa pidosta olisi oikeuden istunnossa keskusteltu.

Esimerkiksi lähestymiskieltoasian pöytäkirjasta ilmenee kantelijan ja lähestymiskieltoasiassa vastapuolena olleen henkilön (- - -). Kantelijan kärjäoikeudelle ja vastapuolelle lähettämistä 2.12.2011 ja 13.11.2011 päivätyistä sähköpostiviesteistä sekä lähestymiskieltoasian vastapuolena olleen henkilön 4.1.2012 päivätystä vastineesta ilmenee muun ohella arkaluonteisia terveystietoja (- - -).

Erityisesti (- - -) ongelmat – kuten edellä selostettiin – on hallituksen esityksen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen käytännön mukaan nähty salassa pidettävänä. Mainitut asiakirjat ovat kyseistä oikeudenkäyntiä varten kärjäoikeudelle laadittu tai toimitettu ja ne ovat osana kärjäoikeuden julkista asiakirjavihkoa. (Oikeudenkäyntiasiakirjan määritelmästä ks. esimerkiksi Virolainen ja Koulu teoksessa Prosessioikeus, s. 150, Helsinki 2012)

Tuomioistuimen ratkaisusta

YTJulkL:n 22 §:n mukaan tuomioistuimen ratkaisu on julkinen, jollei tuomioistuin 24 §:n nojalla määrää sitä pidettäväksi salassa. Tuomioistuin voi määrätä ratkaisun pidettäväksi tarpeellisin osin salassa muun ohella, jos ratkaisu sisältää 9 §:ssä salassa pidettäviksi säädettyjä tietoja kuten arkaluonteisia henkilön terveydentilaa tai yksityiselämää koskevia tietoja.

Lain 26 §:n mukaan kyseiset tiedot saa kuitenkin ottaa julkiseen ratkaisuun siinä laajuudessa kuin se ratkaisun perustelemiseksi on tarpeellista.

Tuomioistuimen ratkaisun julkisuuden on katsottu olevan keskeisessä asemassa oikeudenkäynnin oikeudenmukaisuuden takeena. Paitsi asianosaisten, niin myös yleisön kannalta tärkein oikeudenkäynnistä saatava tieto on se, miten asia on ratkaistu ja millä perustein. Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6.1 artiklassa on edellytetty, että tuomioistuimen päätös annetaan julkisesti. Selvää on, että tämä pääsääntö ei ole poikkeukseton vaan huomioon on otettava myös muun ohella ihmisoikeussopimuksissa ja perustuslaissa turvattu yksityiselämän suoja.

YTJulkL:n esitöissä todetaan, että tuomioistuimen ratkaisun julistaminen yleisön läsnä olematta tai ratkaisun sisältävän oikeudenkäyntiasiakirjan määrääminen salassa pidettäväksi ei olisi koskaan pakollista, vaikka ratkaisu sisältäisikin ehdotetun lain 9 §:n nojalla salassa pidettäviä tietoja tai tietoja, joiden salassa pitämiseksi on annettu 10 §:ssä tarkoitettu oikeudenkäyntiasiakirjan salassapitomääräys tai pidetty suljettu käsittely. Asia jää tuomioistuimen harkinnan varaan. Harkintaan luonnollisesti vaikuttaisivat tapauskohtaisesti määräytyvät vaatimukset oikeudenkäynnin julkisuudelle ja toisaalta salassa pidettävien tietojen suojalle. Merkitystä harkinnassa olisi myös asianosaisten asiasta esittämällä mielipiteillä, vaikka tuomioistuin ei niihin olisikaan sidottu. On huomattava, että ratkaisu voidaan monissa tapauksissa muotoilla siten, että siinä ilmenevän tiedon salassapidolle ei ole tarvetta, vaikka tiedon lähteenä oleva oikeudenkäyntiasiakirja olisikin salassa pidettävä tai suullinen käsittely olisi toimitettu suljettuna.

Arvio

Edellä mainittu huomioon ottaen A on tehnyt ratkaisun tuomion ja muiden oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuudesta hänelle käräjätuomarina lain mukaan kuuluvan harkintavallan rajoissa. Asiaa kokonaisuutena arvioidessani olen muun ohella huomionnut, että A:n selvityksen mukaan kantelija oli häneltä erikseen tiedusteltaessa nimenomaisesti edellyttänyt, että arkaluontoiset terveystiedot kirjataan tuomioon. Tästä oli myös tehty merkintä pöytäkirjaan. Pöytäkirjasta lisäksi ilmenee, että kantelija oli oikeuden istunnossa katsonut, että hänen hakemuksensa perusteet oli oikein kirjattu. Pöytäkirjasta ei toisaalta ilmennyt, että osapuolet olisivat missään käsittelyn vaiheessa pyytäneet tietojen tai asiakirjojen määräämistä salassa pidettäviksi. Kanteleen liiteasiakirjoista ilmenee, että kantelija on itse koulutukseltaan juristi ja hänellä voidaan siten perustellusti olettaa olevan laajempi käsitys oikeudenkäynteihin liittyvistä lainopillisista kysymyksistä. Edellä kuvatut YTJulkL:n kohdat jättävät tuomioistuimelle laajalti harkintavaltaa oikeudenkäyntiasiakirjojen ja ratkaisun julkisuuden suhteen julkisuuden ollessa oikeudenkäynnissä korostetun merkityksellinen.

Tuomarin harkintavalta ja yksityiselämän suojaan liittyviä näkökohtia

Päätöksenteossa tuomioistuimen ratkaisun julkisuudesta on kysymys riippumattomalle tuomioistuimelle kuuluvasta lainkäytöstä. Tämä rajoittaa lähtökohtaisesti laillisuusvalvojan mahdollisuuksia puuttua tuomioistuimen harkintavallan käyttöön.

Laillisuusvalvonnan näkökulmasta puuttumiskynnys on riippuvainen siitä, kohdistuuko kantelu tuomioistuimen ratkaisun perusteisiin vai menettelyyn. Perusteiden osalta on eroa vielä sillä, kohdistuuko kantelu näyttö- vai oikeuskysymyksiin. Näytön arviointi kuuluu tuomioistuimen harkintavallan ytimeen siten, että oikeuskanslerin puuttuminen siihen ei lähtökohtaisesti voi käytännössä tulla kysymykseen. Erityisesti yleisten tuomioistuinten osalta oikeuskansleri ei voi arvioida näyttökysymyksiä senkään takia, että suullisesti ja välittömästi oikeudenkäynnissä vastaanotetun todistelun uudelleen arviointi jälkikäteen kirjallisen aineiston perusteella ei olisi tarkoituksenmukaista.

Myös oikeuskysymyksiä arviointi kuuluu yleensä tuomioistuinten harkintavaltaan siten, että oikeuskansleri ei voi puuttua laintulkintakysymyksiin, vaan ne kuuluvat tuomioistuimen arvioitavaksi. Viimekädessä tulkintakysymyksen ratkaisee korkein oikeus. Käytännössä oikeuskanslerin puuttuminen tulee kysymykseen vain, jos säädöstä on selkeästi rikottu tai harkintavalta kiistatta ylitetty.

Todettakoon tässä yhteydessä, että kantelija ei ollut asiassaan käyttänyt mahdollisuuttaan hakea käräjäoikeuden tuomioon muutosta hovioikeudelta. Oikeuskansleri ei ole muutoksenhakuaste eikä hänen toimivaltaansa myöskään kuulu määrätä asia uudelleen käsiteltäväksi tuomioistuimeen.

Tuomioistuimen menettelyyn liittyvissä laintulkintatilanteissa oikeuskanslerin toimintamahdollisuus on laajempi. Tarkoitin tällä tilanteita, joissa laintulkintakysymyksen ratkaisu ei suoraan vaikuta ratkaisun sisältöön kuten aineellisten normien tulkintatilanteissa. Menettelyä koskevien normien tulkintakysymyksistä näkemyksen esittäminen ei ole tuomioistuimen riippumattomuuden kannalta samalla tavalla ongelmallista kuin aineellisten normien tulkintatilanteissa. Laillisuusvalvonnallisesti merkityksellisiä ovat erityisesti tilanteet, joissa on kyse henkilön oikeusturvasta ja perus- ja ihmisoikeuksista.

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

Nähdäkseni kantelijan tapauksessa on kyse paljolti myös oikeudenkäynnin julkisuutta koskevasta menettelyllisestä seikasta, joskin ratkaisun julkisuutta harkitessaan tuomioistuin on suorittanut myös aineellisoikeudellista harkintaa. Kyseisenkaltaisissa tilanteissa tuomioistuin joutuu punnitsemaan vastakkain yksityisyyden suojan ja oikeudenkäynnin julkisuuden merkitystä.

Oikeudenmukainen oikeudenkäynti ja yksityisyyden suoja ovat perus- ja ihmisoikeuksia, joiden toteutumisen valvontatehtävä on nimenomaisesti oikeuskanslerille perustuslain 108 §:n 1 momentissa säädetty. Tämä valvontatehtävä ulottuu koko oikeuskanslerin toimintakenttään, myös tuomioistuihin. Valvontatehtävään elimellisesti kuuluu huomion kiinnittäminen tarvittaessa perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista edistäviin näkökohtiin.

Tuomioistuihin kohdistuva, edellä kuvatun tuomioistuimen riippumattomuuden merkityksen tunnistava laillisuusvalvonta osaltaan tukee tuomiovallan käytön riippumattomuutta ja puolueettomuutta ja vahvistaa myös yleistä luottamusta tuomioistuinten toimintaan (ks. aiheesta tarkemmin esim. Jaakko Jonkka: Oikeuskansleri tuomioistuinten valvojana, Juhlakirja Juha Lapalainen 60 vuotta, s. 167-196).

Pelkästään se, että viranomaisarkinnassa olisi perustellusti voitu päätyä toiseen lopputulokseen, ei tarkoita, että asiassa olisi menetelty lainvastaisesti. Harkintavallan laajuus saattaa mahdollistaa samassa asiassa vastakkaisetkin johtopäätökset. Vaikka asiassa ei olisi menetelty lainvastaisesti, oikeuskansleri voi kiinnittää valvottavansa huomiota perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista edistäviin näkökohtiin.

Katson, että kyseisessä tapauksessa tuomiosta ilmenevä kantelijan (- - -) ovat sellaisia hyvin arkaluonteisia henkilön yksityiselämän ydinalueen piiriin kuuluvia seikkoja, joiden salassa pito sekä oikeudenkäyntiasiakirjoissa että tuomiossa olisi ollut kantelijan perusoikeutena turvattu yksityiselämän suoja huomioon ottaen perusteltua, vaikkei salassa pitoa erikseen ollut pyydetty.

Kantelussa esitetyn perusteella asian käsittely tuomioistuimessa on kiinnostanut asianosaisten lähipiiriä ja tuomio julkisine oikeudenkäyntiasiakirjoinen on tullut muun ohella kantelijan vastapuolen lähipiirin tietoon. On mielestäni ymmärrettävää, että kantelija kokee tämän loukkaavan yksityiselämäänsä.

Mainitussa hallituksen esityksessä lähdetään siitä, että tuomioistuin voi määrätä ratkaisun pidettäväksi salassa vain siltä osin kuin ratkaisu sisältää salassa pidettävää tietoa. Esityksessä todetaan, että jos esimerkiksi ratkaisun perustelujen jokin osa tai kappale sisältäisi salassa pidettäviä, esimerkiksi arkaluonteisia tietoja henkilön yksityiselämästä, tuomioistuin voisi tältä osin julistaa ratkaisun yleisön läsnä olematta tai määrätä ratkaisun sisältävän oikeudenkäyntiasiakirjan pidettäväksi tältä osin salassa muun osan ratkaisusta ollessa julkinen.

Esimerkiksi mainitun kaltainen menettely ei olisi mielestäni lähestymiskieltoasian luonne ja lopputulos huomioden vaarantanut oikeudenkäynnin julkisuusintressiä, mutta olisi estänyt kantelijan yksityiselämään ja terveydentilaan liittyvien arkaluontoisten tietojen tulemisen sivullisten tietoon.

Kuten edellä on todettu, kärjätuomari A on selvityksessään kertonut, että mainittu lääkärintodistus oli salassa pidettävä ja se oli sellaiseksi viran puolesta merkitty. Mielestäni olisi ollut perus- ja ihmisoikeusmyönteisen laintulkinnan kannalta perusteltua ja johdonmukaista, että myös oikeudenkäyntiasiakirjat, joista samat tiedot ilmenivät asianosaisten itsensä kertomina, olisi määrätty salassa pidettäväksi.

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

A oli oikeuden istunnossa erikseen kantelijalta tiedustellut, haluaako tämä ratkaisuun kirjatuksi arkaluontoiset kantelijan terveydentilaan liittyvät tiedot ja että kantelija oli näin halunnut. Jälkikäteen asiaa arvioitaessa, olisi mielestäni ollut edelleen perusteltua ja johdonmukaista, että A olisi lisäksi tuossa yhteydessä keskustellut kantelijan kanssa julkisuuskysymyksestä ottaen erityisesti huomioon tuomioon kirjattujen terveydentilaa koskeneiden tietojen luonne. Arkaluonteisten tietojen tultua oikeudenkäynnissä kerran julkiseksi, on julkisuudesta syntyvää vahinkoa jälkikäteen usein vaikea tai mahdoton korjata, vaikka se lainopillisesti olisi perusteltuakin. Tällöin myös muutoksenhakumahdollisuus on lähinnä teoreettinen ja julkisuuspäätöksen arvioinnissa korostuu ensivaiheen päätöksen menettelyllinen oikeellisuus ja perusoikeuksien mukaisuus.

Perusoikeusnäkökulmasta kyse on perustuslain 10 §:ssä turvatus yksityiselämän suojan ja perustuslain 12 §:n 2 momentin ja 21 §:n 2 momentin julkisuusintressin vastakkain punninnasta siten, että kaikki asiaan vaikuttavat perusoikeudet voidaan ottaa samanaikaisesti mahdollisimman hyvin huomioon. A:n asiassa antamasta selvityksestä ei ilmene tuota punnintaa.

Johtopäätös ja toimenpiteet

Käräjäoikeus ei ole menetellyt asiassa lainvastaisesti kantelussa tarkoitettujen oikeudenkäyntiasiakirjojen ollessa julkisia. Saatan kuitenkin käräjätuomari A:n tietoon edellä kohdassa ”Tuomarin harkintavalta ja yksityiselämän suojaan liittyviä näkökohtia” esittämäni näkökohdat. Tässä tarkoituksessa lähetän ratkaisuni tiedoksi Helsingin käräjäoikeuden laamannille.

Kantelu ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Petri Rouhiainen

OIKEUSKANSLERINVIRASTO
